
Euskadiko Bigarren Kontingentzia Plana Ukrainaren inbasioagatik lekualdatutako pertsonak hartzeko

Behin-behineko indarraldia, informazio berria izan arte:
2022ko apirilaren 1etik 30era

Kontingentzia Planaren Jarraipen-mahaia
Euskadi, 2022ko martxoaren 31

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkezpena

2022ko otsailaren 24az geroztik, Errusiako Gobernuak Ukrainaren inbasio militarra hasi du, gerra-bitartekoekin hedatuta eta inolako justifikaziorik eta probokaziorik gabe. Beste ondorio askoren artean, alde bakarreko eraso hori izugarrikeriatik ihes egiten duten milioika pertsonaren desplazamendua eragiten ari da. Nazio Batuen datuen arabera, gerraren lehen hilabeteetan hiru milioi eta erdi pertsona baino gehiago atera dira Ukrainatik. Gehienak Poloniara, Hungariara, Moldaviara, Errumaniara eta Eslovakiara joan dira, nahiz eta Ukrainako diasporari eta herrien arteko harremanei lotutako fluxu naturalen dinamika gero eta handiagoa izanik Europar Batasuneko hainbat herrialdetan joan-etorriak eta harrera-prozesuak eta gizarteratze-prozesu hasiberriak sortzen ari diren.

2022ko martxoaren 3an, Europako Batzordeak argi berdea eman zion 2001/55/CE Zuzentarauaren aplikazioari, eta hurrengo eguneko Europar Batasunaren Aldizkari Ofizialean erabaki betearazle bat argitaratu zuen, argitaratu zen egun berean indarrean jarri zena. Zuzentaria onartu zen "aldi baterako babes emateko gerragatik, indarkeriagatik edo giza eskubideen urraketengatik pertsonak masiboki lekualdatzen direnean". Hori aplikatzeak Ukrainatik lekualdatutako pertsonen nazioarteko babes aldi baterako eta berehala ematera behartzen ditu estatu kide guztiak, urtebeteko eperako, eta bi urtera arte luzatu ahal izango da.

Babes horrek berekin dakar, Zuzentarauaren III. kapituluaren arabera, bizileku- eta lan-baimena ematea, bai eta honako hauetarako sarbidea ere: aldi baterako babesari buruzko xedapenei buruzko informazioa, uler dezakeen hizkuntza batean; adingabeen hezkuntza, bertakoen eta helduen baldintza berberetan; ostatu egokia edo hori lortzeko bitartekoak; gizarte-laguntzaren eta elikaduraren arloan beharrezkoa den laguntza, baliabide nahikorik ez dutenean; sendatzeko oinarritzko arreta eta gutxieneko tratamendu gisa barne hartuko dituen. Era berean, estatu kideek familia berrelkartzeko betebeharra dute, zenbait kasutan.

Euskadik, Eusko Jaurlaritzak eta euskal erakunde eta gizarte guztiek Ukrainatik datozen errefuxiatuen harreraren laguntzeko borondate esplizitua dute. Erabaki hori etikaren eta elkartasunaren printzipioetan oinarritzen da, bai eta gizarte zibilaren eta administrazio publikoen erantzukizun eta erantzunkidetasunaren arau-printzipioetan ere.

Nazioarteko babesaren arloan eskumena duen Estatuko Administrazio Orokorraren erantzuna osatzera bideratzen da euskal erakundeek ekarpena, SAIk (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) dituen plazak nahikoak ez direnean. Halaber, pertsonen eta familien harreraren eta gizarteratzean sakontzera ere gizarte-babeseko sistemetatik, Zuzentariak ukitzen dituen eskumen eskusiboko eremuetan (enplegua, hezkuntza, osasuna, gizarte-zerbitzuak), bai eta haurren eta familien politikei edo migrazioei dagokienez ere.

Eusko Jaurlaritzaren asmoa da Espainiako Gobernuarekin lankidetzara osoa eta leiala izatea, hala eskatzen duten eskumenen eta baliabideen esparruan, Zuzentaria eta erakunde bakoitzaren eskumen-esparrua, fluxu naturalak eta familia-elkartzea eta adingabearen interes gorena bezalako printzipioak aintzat hartuz.

Etikaren ikuspegitik, Migrazioarako Euskal Itun Soziala 2019ko azaroaren 30ean sinatu zen, adostasun-maila oso handiarekin -soziala, politikoa eta parlamentarioa-, eta erreferentzia-esparru bat eskaintzen du. Dokumentuak dio, migrazioaren edo asiloaren arloan, printzipio etiko nagusia dela jaso beharko genukeena eskaintzea, antzeko egoera batean egonez gero. Munduko edozein pertsona bere lurra uztera behartuta egon daiteke indarra edo gerra dela eta. Gure aurreko askori eta askori gertatu zitzaizkien. Ikuspegi humanitario hori duintasunaren, elkartasunaren eta unibertsaltasunaren ikuspegiari oinarritzen da.

Erantzukizunaren eta erantzukidetasunaren ikuspegitik, euskal erakundeok 2001/55/EE Zuzentaraua betetzeko konpromisoa hartzen dugu, baita giza eskubideen nazioarteko zuzenbidearen, nazioarteko zuzenbide humanitarioaren eta errefuxiatuen nazioarteko zuzenbidearen betebeharrak ere. Estatuaren erantzuna osatzeaz gain, bereziki euskal administrazioei dagokie, beren eskumenen esparruan, errefuxiatuak integratzea, hezkuntza- eta osasun-zerbitzuetarako eta gizarte-politika eta -laguntzetarako sarbideari dagokionez.

LEHEN ZATIA

Abiapuntuak

1. Lehen Kontingentzia Plana

Martxoko lehen egunetan, Eusko Jaurlaritzak Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak hartzeko Lehen Kontingentzia Planaren proposamena egin zuen. 2022ko martxoaren 10ean, Iñigo Urkullu Renteria Lehendakariak Ukrainako errefuxiatuei harrera egiteko Mahaia deitu zuen Lehendakaritzan, Beatriz Artolazabal Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburuaren koordinaziopean.

Bileran honako hauek parte hartu zuten: Josu Erkoreka lehen lehendakariorde eta Segurtasuneko sailburuak, Idoia Mendia bigarren lehendakariorde eta Lan eta Enpleguko sailburuak, Jokin Bildarratz Hezkuntza sailburuak, Pedro Jauregui Etxebizitzako sailburuordeak (Iñaki Arriola Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraioko sailburuaren izenean), Gotzone Sagardui Osasuneko sailburuak, Bingen Zupiria Bozeramaile eta Kultura eta Hizkuntza Politikako sailburua; Ramiro González Arabako Ahalduen Nagusia; Unai Rementería Bizkaiko Diputatu Nagusia; Markel Olano Gipuzkoako Ahalduen Nagusia; Gorka Urtaran EUDELeke lehendakaria; Denis Itxaso Gobernuaren ordezkaria; eta CEAR, Zehar Errefuxiatuekin, Gurutze Gorria, ACCEM, MPDL, Caritas eta Ellacuria Fundazioa gizarte-erakundeetako ordezkariak.

Mahai horrek Euskadiko Lehen Kontingentzia Plana onartu zuen. Indarraldia 2022ko martxoaren 31ra artekoa ezarri zen. Hain epe laburra mugatzera eraman zuten arrazoiei buruzko azalpena garrantzitsua da lehen plan hark izan zuen behin-behineko izaera ulertzeko.

Une hartan eskuragarri zegoen informazioak ez zuten uzten kalkulatu zenbat pertsona iritsi zitezkeen Euskadira, ezta zein epetan ere. Era berean, orduan ez zen ezagutzen Estatuak 2001/55/CE Europako Zuzentaraua aplikatzeko egituratu behar zituen mekanismo eta baliabide zehatzik ere, etxebizitzaren arloan aldi baterako babesak ematen dituen eskubideei dagokienez, edo bizirauteko laguntza ekonomikoei dagokienez. Halaber, ez zen ezagutzen harrera zein puntutaraino planteatuko zen SALaren (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) parametroen barruan, asilo-arloan normalean aurreikusitako barruan, edo beste bide edo neurri mota batzuk artikulatuko ziren. Era berean, une hartan ez zegoen familia-erreferenterik gabeko adingabeen aldi baterako harrera ezartzeko estaldura juridiko zehatzik.

Horiek ziren une hartan garbi ez zeuden zalantza nagusiak eta oraindik argitu beharrezkoak. Nolanahi ere, erantzukizunaren eta aurreikuspenaren printzipioagatik, eta defizit hori gorabehera, euskal erakundeek uste zuten Ukrainatik joandako eta errefuxiatutako pertsonen lehen harrera egiteko beharrezkoak diren baliabideak alde aurretik prestatzeko betebeharra zutela. Informaziorik ez izateak ez zuten salbuesten giza erantzuna eta erantzun humanitarioa aurreikusita eta hornituta izateko betebeharririk.

Ondorioz, lehen kontingentzia-plan hura trantsizio-aldi bat betetzeko diseinatu zen, harik eta harreraren dimentsioa eta aipatutako Europako zuzentzaruan aurreikusitakoa betetzeko hartu beharkeko liratekeen formulak zehatzago ezagutu arte. Horrela, informazio zehatzagoa izan bezain laster, errealitate eta behar berrietara egokituko litzateke berehala.

Horrela, Lehen Kontingentzia Plan hark larrialdiko erantzun-azpiegitura bat antolatu zuen, lehen hiru asteetarako lekualdatuen oldearen bi agertoki aurreikusten zituena.

“Harrera baliabide arrunt indartuekin” lehen agertokiak lan-hipotesi gisa aurreikusten zuten lehen aste horietan 500 eta 700 pertsona bitartean iristea. Kasu horretako aurrei-

kuspena erantzuna egituratzea izan zen, une horretan asiloaren eta migrazioaren arloan zeuden harrera-baliabideak kontuan hartuta, SALaren (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) barruan, eta zenbait errefortzu-mekanismo ezarrita.

“Harrera baliabide gehigarriekin” bigarren agertokiak lan-hipotesi gisa aurreikusten zuen lehen aste horietan 700 eta 1.500 pertsona bitartean iritsi ahal izango zirela kasurik baxuenean, eta 1.500 eta 3.000 artean edo gehiago kasurik altuenean. Agertoki horretan, lehen agertokian gaitutako baliabideak edukitzeaz gain, abegi-baliabide gehigarri batzuk zabalduko lirateke, bai bizilekukoak, bai laguntzakoak eta zerbitzukoak.

2. Bigarren Kontingentzia Planaren oinarriak

2.1. Eskura dagoen informazioa

•Otsailaren 24tik Euskadira iritsi diren pertsonen kopurua

Oraindik ez da posible otsailaren 24tik martxoaren 31ra arte Euskadira iritsi eta hemen geratu diren Ukrainatik joandako pertsonen kopuruari buruzko zifra zehatza eskaintzea. SALen (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) eskuragarri dauden bizitokietan lehen harrerako plaza bete duten pertsonen kopurua ezagutzen da. 478 pertsona dira, nahiz eta une batzuetan kopuru hori gainditu den, horietako batzuk igarobidean hartutako pertsonak direlako. Era berean, Euskadiko komisaldegietan, nazioarteko aldi baterako babesa aitortu zaien pertsonen kopurua ere ezagutzen da. 850 pertsona dira. Horrekin batera, EAEko ikastetxeetan matrikulatzeko eskaerak aurkeztu dituzten adingabeen kopurua ezagutzen da: 265. Bestalde, Ukrainatik lekualdatutako 746 pertsonak eskatu dute osasun-txartela Osakidetzan.

SALeko (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) plazak bete dituzten pertsonen gain, Ukrainatik joandako pertsonak beste modu batera ere kokatu dira Euskadin. Alde batetik, aurrez Euskadin bizi ziren ukrainar senideekin edo ezagunekin harreman zuzena izanez eta beren kabuz bidaiatuz, helburua lortu arte. Kasu horretan, pertsona horietako askok gertuko enxebizitzetan hartu dute ostatu. Bestalde, erakunde edo talde informalek berez antolatutako autobusetan, furgonetetan edo autoetan pertsona-talde garrantzitsuak iritsi dira. Pertsona horiek euskal familien enxebizitzetan hartu dituzte, edo Euskadin bizi dira, ukrainar jatorrikoak izan ala ez.

Pertsona horiek guztiek harrerarako aurreikusitako baliabide ofizialekin harremanik ez dutenez, ezinezkoa da haiek zehatz-mehatz kontabilizatzea. Bestalde, egiaztatu behar da EAEko edo Ukrainako familietan hartutako pertsona horietako batzuek, edo familia harreragileek berek, egun batzuk edo aste batzuk igarota, ostatu autonomo bat eskatzen dietela erakundeei, harrerari jarraipena emateko. Beraz, pertsona horietako batzuk birritan zenbatzea gerta liteke. (Ildo horretan, euskal erakundeek eta arlo horretan lan egiten duten gizarte-erakundeek berretsi dute, elkartasun-modu oro eskertzeko modukoa bada ere, elkartasunak koordinatua eta antolatua izan behar duela. Jarduera deskoordinatuak zailtasun erantsiak eta segurtasunik eza eragiten ari zaizkie saihestu beharko liratekeen familia harreradun eta harreragileei, eta une honetan ezinbestekoa da 945 222 222 zenbakiari jakinaraztea pertsonak eta familiak harrera-familietara iritsi direla, arreta egokia eman ahal izateko.

Ohar horiek egin ondoren, gutxi gorabeherako estimazioa baino ezin da egin. SALen (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) aurreikusitako lehen harrerako plazetako batzuk betetzen dituzten 478 pertsonen gain, zenbatetsi daiteke 1.000 eta 1.500 pertsona inguru kokatu direla Euskadin martxoaren bukaeran senideen eta hurbilekoen enxebizitzetan edo beste harrera-familietan.

•Martxoaren amaierara arte argitu diren ezezagunak

Zalantza garbi nagusia nazioarteko aldi baterako babesaren lortzeari buruzkoa da. Martxoaren 8an, Espainiako Gobernuak izapide hori ezarrita utzi zuen. Ukrainatik joandako pertsonen pertsonalki agertu beharko dute horretarako prestatutako polizia-etxeetan.

Eskaera egiten den egunean bertan, aldi baterako babesaren eskaera egiaztatzen duen frogagiria emango zaie. 24 orduko epean, Barne Ministerioak eskaera ebatziko du, eta bitarteko elektronikoen, posta arruntaren edo agerraldi pertsonalaren bidez jakinaraziko da, eta, azken buruan, BOEren bidez.

•Argitu gabe dauden ezezagunak

Oraingoz, ezin da kalkulatu zenbat pertsona iritsi ahal izango diren Euskadira, ezta zein epetan ere. Ezta Estatu osora ere.

Oraindik ez dakigu pertsona horien harrera zein neurritan hartuko den SAlek (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) asilo-arloan aurreikusitako parametroen barruan, edo beste bide edo neurri mota batzuk artikulatuko diren.

Familia-erreferenterik gabeko adingabeak aldi baterako hartzeko estaldura juridiko espezifikorik ere ez dago oraindik, foru aldundiek eta Eusko Jaurlaritzak irizpideak eta prozedura bat adostu dituzten arren.

Zalantza horiei beste funtsezko bat gehitu behar zaie, pertsonen eta familien gizarteratze-prozesuen jarraipena ahalbidetzeko: prozesu horiek hasi ondoren, eta erroldatzea edo eskolatzea bezalako neurriak hartuta, besteak beste, pertsonen eta familien beste Autonomia Erkidego batera joatea planteatuko bazaie. Horrek hautsi egingo lituzke prozesu horiek, eta ez luke errespetatuko familiek nahi duten lekuan ezartzeko duten eskumena, aldez aurreko loturei erreparatuta, ezta adingabeen interes gorena ere.

•Ondorio gisa

Ukrainatik datozen pertsonen eta familien lehen etorrera-fluxuak nola gertatu diren jakin da, baita aldi baterako babesaren lortzeko izapidea ere. Gainerako guztian, martxoaren 10ean geneukanaren antzeko informazio- eta plaza-gabezia gaude, Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistemaren (SAI) osaketa eskatuz, nahiz eta plaza berriak prestatu.

Estatuaren eskumenaren esparruan, ez dakigu zein den Ministerioak Europako Zuzendarua aplikatzeko antolatu nahi duen bizileku-konponbiderako eta/edo laguntza ekonomikoetarako sistema. Egoera horrek baldintzatu eta mugatu egiten du kontingentzia-planen plangintza- eta aurreikuspen-gaitasuna.

2.2. Bigarren Kontingentzia Plan honen lan-hipotesiak

•Ezaugarriak

Azaldutako baldintzak kontuan hartuta, Lehen Kontingentzia Planean planteatu zen bezala, bigarren honetan lau ezaugarri nagusi dituen lan-hipotesi bat hartuko da kontuan:

-**Indarraldi mugatua.** Bigarren plan honen indarraldia hilabete bateko epe laburrerako proiektatzen da, apirilaren 1etik 30era, aurreikuspenak gertaeren bilakaeraren eta eskura dagoen informazioaren arabera ebaluatu, berrikusi edo luzatu ahal izateko.

-**Behin-behineko aurreikuspena.** Plana behin-behinekoa da. Aurreikuspenak eta agertokiak modulagarriak dira, indarraldia amaitu baino lehen, beharrezkoa balitz. Edozein unetan egokitu daiteke, datuen eta pertsonen etorrera-estimazioen arabera, edo argitu gabe dauden ezezagunen argitzearen arabera.

-**Harrera duina.** Trantsizio-aste hauetan ere giza duintasunaren neurriari heltzen zaiola bermatzeko prestatzen da plan hau. Lehen kontingentzia-planaren esperien-

tzian oinarrituta, haren egitura eta edukian aldaketak egitea planteatzen da, haren eraginkortasuna hobetzeko eta optimizatzeko.

-Gizarteratzea eta bizikidetzak. Gainera, lehen plana hasierako edo premiazko harreran oinarritzen bazen, honek lagundu egin behar du, eta indartu, nahitaez, gizarteratze- eta komunitate-prozesuak; izan ere, dagoeneko gertatzen ari dira, eta hainbat alderdi indartu behar dira, hala nola familiei laguntza materiala eta psikosoziala ematea.

•Agertokiak

Bigarren Kontingentzia Planak bi egoera planteatzen ditu. Lehen planean ez bezala, bigarren honetan ez da ezartzen errefuxiatuen iritsieren atalase kuantitatiborik egoera bat edo bestea definitzeko. Oraingoz, eta azaldutako arrazoiak direla eta, ezinezkoa da etorrera horien kuantifikazio fidagarria egitea. Estadio bat eta bestea bereizteko neurria SAlek (Estatuaren Harrera eta Integrazio Sistema) dagoeneko dituen edo zabaltzen dituen baliabideen okupazio-mailan finkatzen da.

Hala, "Harrera baliabide arrunt indartuekin" lehen agertokian, Estatuak harrerarako, ostatuak eta bizirauteko aurreikusitako baliabideek Ukrainatik datozen pertsonen etxebizitza- eta laguntza-beharrak xurgatzeko gaitasunari eustea aurreikusten da.

"Harrera baliabide gehigarriekin" bigarren agertokia, baliabide horiek baliabide osagarrien bidez zabaltzea eskatzen den unean aktibatzen da, pertsonen eta familiei premiazko lehen harrera ez ezik, Zuzentarauan aurreikusitako oinarritzko premiak asetzeko eta gizarteratzeko beharrezko laguntzak ere ahalbidetzeko.

•Koordinazio, informazio eta arreta esparruak

Kontingentzia Plan honen koordinazioak hainbat eremu ditu elkarri lotuta:

·Ukrainako errefuxiatuei harrera egiteko Mahaia. Erakunde eta gizarte mailakoa da. Lehendakaria du buru. Egoerak gomendatzen duen bakoitzean egingo da deialdia.

·Kontingentzia Planaren Jarraipen Mahaia. Eusko Jaurlaritzako sailek eta gizarte-erakundeek osatzen dute, Gizarte Politiketako sailburuordea buru dela. Ostegunero biltzen da, aurrez aurre eta baliabide telematikoen bidez, beharrezkoa den guztietan.

·Jarraipen Mahaiko Adingabeen Batzordea. Bertan, Haurren eta Familien Zuzendaritza, Hezkuntza Saila, Foru Aldundiak, EUEDEL eta gizarte-erakundeak daude ordezkatuta, baita Txernobilgo haurrak hartzen dituzten familia-elkarteak ere. Aldian-aldean biltzen da, aurrez aurre eta bitarteko telematikoen bidez.

·Batzorde Iraunkorra. Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak zuzentzen du, Lehendakariaren laguntzarekin. Kontingentzia Planaren koordinazio tekniko eta operatiboaz eta egoeraren etengabeko jarraipenaz arduratzen da.

·Euskal herritarrengandik sortzen diren boluntariotza-ekimenak koordinatzeko eta antolatzeko, errefuxiatuak@euskadi.eus helbide elektronikoa gaitu da, Zehar Errefuxiatuekin batera kudeatzen ari dena.

·Bestalde, Eusko Jaurlaritzak, Gurutze Gorriarekin lankidetzan, 945 222 222 telefonoa gaitu du, bai eta aurrez aurreko zerbitzua ere hiru euskal hiriburuetan, Euskadira etortzen diren ukrainarrek behar duten informazioa eta arreta eskaintzeko.

•Planaren egitura

Bigarren Kontingentzia Planaren egitura aldatu egin da lehenengo bertsioaren aldean. Kasu honetan, ez da 1. edo 2. agertokian dagoen egoeraren arabera antolatzen; aitzitik, lau atal nagusi ezartzen dira:

A. Lehenengo harrera.

B. Integrazioa.

C. Bizitzeko konponbide egonkorra.

D. Harrera eta integrazioarako baliabide osagarriak.

Atal bakoitzaren barruan, eta hala dagokionean, bi agertokietako bakoitzerako modu espezifikoan jasotako neurriak planteatzen dira.

BIGARREN ZATIA

Kontingentzia Planaren **edukiak**

A. Lehen harrera

A.1. Informazio-zerbitzua aireportuan, tren- eta autobus-geltokietan

-1. agertokia. Loiuako aireportuan, bai eta hiriburu eta Irungo autobus- eta tren-geltokietan ere, hasierako informazio- eta harrera-sistema bat ezarriko da Ukrainatik etorriko diren pertsonen etorrera espero den egun eta ordutegietan. Zerbitzu hori Ertzaintzaren eta iritsierei buruzko informazioa izan dezaketen erakunde eta erakunde arteko lankidetzaren protokolo baten bidez emango da. Baliabide horrek pertsona horiek hiru hiriburu kokatuko diren hasierako harrera- eta orientazio-zerbitzura eramatea erraztuko du.

-2. agertokia. Zerbitzu horren hedapena modu berean aurreikusten da bi agertokitan.

A.2. Harrera eta hasierako orientazio zerbitzua

-1. agertokia. Harremanetarako telefono bat jarri da, iritsi bezain laster edo bidean egonda ere harremanetan jartzeko (945 222 222), eta informazio hori hainbat bidetatik helarazi da (kartelak, sare sozialak, etab.). Gainera, 112 telefono-zenbakia ukraineraz ere artatzen da. Hiru lurralde historikoetako hiriburu eta bakoitzean bulego bat sortu da Ukrainatik iristen diren lekualdatuei harrera eta orientazioa emateko. Zerbitzu hori Eusko Jaurlaritzak emango du, Gurutze Gorriarekin eta Ukraina-Euskadi elkartearekin lankidetzan. Zerbitzu horren xedea izango da lekualdatutako pertsonen larrialdiko bizitoki baterako sarbidea erraztea eta informazioa eta aholkularitza eskaintzea, iristen direnean eta hurrengo egunetan, lasaitasunerako eta atsedenerako nahikoak izango direnak, eman beharreko hurrengo urratsak eta, hala badagokio, aldi baterako babes-estatututik eratorritako estaldurak lortzeko behar den prozedura zehatz-mehatz ezagutzea barne.

-2. agertokia. Hasierako harrera- eta orientazio-zerbitzu horri erantzuteko aurreikusitako baliabideak handitu eta eskaeraren ezaugarrietara egokituko dira.

A.3. Larrialdiko lehen ostatua

-1. agertokia. Honako hauek dira egoera honetarako erabilgarri eta/edo aurreikusita dauden bizitzeko baliabideak:

–Estatuko Harrera eta Integrazio Sistemaren (SAI) barruan dauden plaza erabilgarriak, zabaltzen direnekin batera.

–Irun, Oñati, Tolosa eta Berrizko zentroetako baliabideak, besteak beste.

-2. agertokia. Aurreikusi daitezkeen kontingentzien artean, horietako bat da Ukrainatik datozen pertsonen kopuru garrantzitsu bat egun batean, bitan edo hirutan kontzentratzea, aurreikusitako bizitoki-ahalmenek gainezka eginez.

Kasu horretarako, gure lurraldean dauden aukerak identifikatu behar dira, bai titulartasun publikoko egoitzetan, bai zerbitzu hori bera eman dezaketen erakunde erlijiosoetan edo bestelakoetan. Gainera, aurreikuspen hori ostalaritza-establezimenduetan ostatua hartu osatu ahal izango da. Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren eta Lehendakariaren Batzorde Iraunkorak, erantzun-egoera horren koordinazio tekniko eta operatiboa bere gain hartzen duenak, identifikazio-lan hori egingo du, eta, hala badagokio, baliabide horiek prestatuko ditu.

A.4. Laguntza psikosozialeko programa

-1. agertokia. Laguntza psikosozialeko programa bat abian jartzea aurreikusten da, hirugarren sektore sozialeko erakunde espezializatuekin lankidetzan, lekualdatutako pertsona eta familientzat zein harrera-familientzat, talde-jardueren eta, hala badagokio, prozesu terapeutiko pertsonalizatuen bidez.

Lekualdatutako pertsonak eta familiek laguntza psikosoziala behar dute. Laguntza horrek, dagokionaren arabera, estres traumatikoko egoerei modu profesional eta espezializatuan heltzea eta dolua egitea barne hartuko ditu, dolu konplikatua edo patologikoak barne, baita osasun mentaleko sarearen prestazio eta zerbitzu arruntetarako beharrezko sarbidea ere.

Bestalde, laguntza espezifiko eman behar zaie Txernobilgo bazterkeria-egoeratik hurbil dauden haurrak hartzen dituzten pertsonari eta familiei, eta laguntza psikosoziala ere eman behar zaie elkarrekin bizi diren familia harreragile eta harrerapekoei.

-2. agertokia. Egoera horren bilakaera eragin dezaketen faktore asko ezagutzen ez bada ere, esperientzia are traumatikoagoa duten pertsonak, gizonak eta emakumeak, eta familiak kuantitatiboki eta kualitatiboki desberdin iristeak programa hau indartzea eska dezake.

A.5. Laguntzako eta hasierako babeseko beste zerbitzu batzuk

-1. agertokia. Lekualdatutako pertsonari hasierako laguntza emateko gainerako zerbitzuak, orain arte aipatu ez direnak, ohiko bitarteko arrunten bidez bideratuko dira, bai Estatuko Harrera eta Integrazio Sistemaren (SAI) plazak kudeatzen dituzten gizarte-erakunde profesionalizatuen bidez, bai udaletako, foru aldundietako eta Eusko Jaurlaritzako oinarritzko gizarte-zerbitzuen bidez, hirugarren sektore sozialeko erakundeen laguntzarekin.

-2. agertokia. Euskadira ezartzeko asmoz iristen diren pertsonen eta familien kopurua handitzeak, logikoa denez, zerbitzu horien premia eta eskaera handitzea ekarriko du, eta baliabide arruntekin edo, batzuetan, ezohikoekin indartu beharko dira.

A.6. Familia-erreferenterik ez duten adingabeei arreta

-1. agertokia. Foru aldundiek lurralde historikora familia-erreferenterik gabe iritsi diren adingabeen balorazioa egingo dute, behin-behineko zaintza eta tutoretza beren gain hartuta.

Era berean, udalekin batera eta ohiko prozeduraren arabera, arrisku- edo babesgabetasun-egoera posibleak detektatzen diren kasuak baloratuko ditu.

Bestalde, inoren kargura ez dauden adingabeen familia harreragileen balorazioa egingo dute, aurretik aldi baterako harrerako programetan parte hartu ez dutenetatik hasita.

Adingabeen babesaren inguruan gerta daitezkeen egoera horien eta beste batzuen jarraipena egiteko, Kontingentzia Planaren Jarraipen Mahaiko Adingabeen Batzordea sortu da.

-2. agertokia. Zerbitzu honek aplikazio bera du, bai 1. agertokian, bai 2. agertokian. Logikoa denez, bigarren kasuan, baliabideak indartu beharko dira eta, ziurrenik, ahalegiak banatu.

A.7. Aldi baterako nazioarteko babesetik eratorritako bizileku- eta lan-baimenak izapidetzea

Bere baliabideen eta aukeren neurrian, Eusko Jaurlaritzak martxoaren 9ko PCM/169/2022 Aginduan Ukrainatik joandako pertsonari eta Estatuko administrazioari ezarritako beharrezko izapideetan eta prozeduretan lagunduko die "Ukrainako gatazkak eragindako pertsonen aldi baterako babesa aitortzeko".

B. Gizarteratzea

Ukrainatik datozen pertsona eta familia desplazatuen eta errefuxiatuen integrazio-prozesua modu osoagoan heda daiteke, bizileku-irtenbide egonkorra dutenean. Hala ere, euskal erakundeen irizpide gidariak ezartzen du integrazio-prozesu hori iristen den lehen egunetik hasi behar dela, irauten duena eta bakoitzak jarraituko duen ibilbidean gerta daitezkeen aldaketak alde batera utzita.

Ondorioz, atal honetan errefuxiatuak integartzeko zerbitzuak ematea kasu guztietan aplikazio bera du 1. eta 2. agertokietan.

B.1. Erroldatzea

Aplikatu beharreko Europako Zuzendarauan aurreikusitakoaren arabera, Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak bizi behar duten herrian erroldatzeko eskubidea dute. Ukrainatik lekualdatutako pertsonen kasuan, Euskadiko udalek erroldatze-prozedura orokorrari jarraituko diote. Identifikazio-agiriak eskatuko dira, bai adindunen kasuan, bai adingabeen kasuan.

B.2. Udal Gizarte-Zerbitzuen arreta

Pertsonak edo familiak bizitzeko irtenbide egonkor batean kokatu ondoren, bai 1. eta 2. agertokian, Udal Gizarte-zerbitzuek ohiko erreferente gisa jardungo dute haien gizarteratzerako, eta hasierako harrera- eta orientazio-zerbitzuen (A.2) eta, hala badagokio, foru aldundien eta erreferente gisa jarduten ari diren hirugarren sektore sozialeko erakundeen beharrezko laguntza izango dute.

B.3. Hezkuntza

Aplikatu beharreko Europako Zuzendarauan aurreikusitakoaren arabera, Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak, eskola-adinean, Euskadin hezkuntzarako eta beren ikastetxeetan matrikulatzeko eskubidea dute. Hezkuntza Sailaren irizpidea da eskolatzea ez atzeratzea, familia bakoitzak bizilekuari dagokionez duen egoera gehiago argitu arte. Eskolatzea eskatzeko izapideak edozein ikastetxetan egin daitezke.

Hezkuntza Sailak badu jada haur ukrainen eskolatzea gauzatzeko protokoloa. Jarraipen Batzorde bat sortu da, astero biltzen dena. Lurralde bakoitzean familiekin hitz egiteko arduradun bat izendatu da, eta Ukrainatik datozen ikasleen eskolatzeari eta ikasleen egoerari buruzko informazio-erregistro bat egiten da.

Erregistro horrek ematen duen informazioan oinarrituta, haur horien premiei hobe-kien erantzun diezaieketen antolaketa-erabakiak hartzen dira. Ikastetxeen egoera eta harrera-gaitasunak eta baliabideak aztertzen dira, sakabanatzea saihestuz eta taldeak lehenetsiz. Material espezifikoa landu da eta dagoena egokitu da erantzun egokia emateko eta ongizate emozionala zaintzeko, harrera-planen bitartez. Hainbat saio egin dira ikastetxeetako zuzendaritzekin, haien harrera eta eskola-integrazioa koordinatzeko.

Hezkuntzaren arloko erantzuna koordinatzeko, etengabeko harremana izaten da beste sail batzuekin, batez ere Familia eta Haurren Zuzendaritzarekin. Era berean, lurralde-arduradunak etengabe harremanetan daude udalekin eta foru aldundiekin, ukrainarren etorrerei eta harrera-baliabideei buruzko informazioa izateko. Azkenik, harremanetan jarraitzen da Hezkuntza Ministerioarekin eta gainerako Autonomia Erkidegoekin, ahal den neurrian jarduteko irizpideak koordinatzeko.

B.4. Osasun-zerbitzuak

Aplikatu beharreko Europako Zuzentarauan aurreikusitakoaren arabera, Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak Euskadiko osasun-zerbitzuetarako eskubidea dute.

Osakidetzak krisi-egoera honetan aldi baterako babes-erregimenean dagoen edozein pertsonari osasun-laguntza bermatuko dio. Babes horren barruan sartzen dira bai Ukrainatik lekualdatutako pertsonak, bai inbasioaren aurretik Estatuko punturen batean bizi eta beren herrialdera itzuli ezin direnak.

Pertsona horiek guztiek, behar izanez gero, lehen mailako arretako sarea, larrialdietako zerbitzuak eta Osakidetzako ospitale-sarea dituzte eskura. Horretarako, aldi baterako osasun-arretaren agiria ematen zaie, eta edozein osasun-zentrotan eska daiteke.

Edozein administrazio-izapide edo osasun-arrazoiengatik kontsulta egitea errazteko, Osakidetzak ukrainera sartu du itzulpen telefonikoaren zerbitzuan. Gainera, profesionalek idatzizko informazioa jaso dute lekualdatutako pertsonen arretan jarduteko prozedurei, eskuragarri dauden baliabideei eta sor daitezkeen zalantzei buruz.

Prozeduren barruan sartzen dira Eusko Jaurlaritzako Osasun Saileko Osasun Publikoko Zuzendaritzak pertsona horien osasun-egoera zaintzeko ezarri dituen gidalerroak, kontuan hartuta osasun publikoa zaintzeari dagokionez bi herrialdeen artean dauden aldeak, adibidez, gaixotasun batzuen prebalentziari dagokionez, edo txertoen egutegiari dagokionez, besteak beste.

B.5. Lana

Aplikatu beharreko Europako Zuzentarauan aurreikusitakoaren arabera, martxoaren 18tik aurrera Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak Euskal Enplegu Zerbitzuaren (Lanbide) hainbat prestazio eskuratu ahal izango dituzte, haien administrazio-egoeraren arabera.

Aldi baterako babes-sistemaren aldeko ebazpena badute, enplegu-eskatzaile (LEABD-DARDE) gisa inskriba daitezke, eta Lanbidek ematen dituen zerbitzu guztiak eskuratu.

Aldi baterako babes-eskaera oraindik ebatzi gabe badago, pasaporteak aurkeztuta, zerbitzu-eskatzaile gisa inskriba daiteke (ZEABD-DARSE). Horrek, beste zerbitzu batzuen artean, enplegurako prestakuntza eskuratzeko aukera ematen du.

Prestazio horien inskripzioa eta eskaera Lanbidek Euskadiko geografia osoan dituen bulegoetan egin daiteke, www.lanbide.eus webgunearen bidez.

C. Bizitoki-irtenbide egonkorra

Ukrainaren inbasioak eragindako krisi humanitarioak izan dezakeen bilakaera eta amaiera ezagutzen ez diren heinean, ezin da aurreikusi Ukrainatik lekualdatutako pertsonak Euskadin egongo diren denbora.

Aplikatu beharreko Europako Zuzentarauak nazioarteko aldi baterako babesa urtebeteko eperako zabaltzen duen bitartean, beste bi urterako luza daitekeena, kontingentzia-planek bizileku-irtenbide egonkorak aurreikusi behar dituzte pertsona horientzat, ohiko familia-etxebizitzaren ereduaren baldintza materialetan eta intimitate- eta autonomia-baldintzetan.

Kontingentzia-plan horrek ezartzen duenez, hasierako edo larrialdiko ostatuak, salbuespeneko egoeretan izan ezik, ez du hiru hilabete baino gehiagoko egonaldirik izan behar ostatu-establezimenduetan, egoitzetan edo hoteletan edo antzekoetan. Abiapuntu ho-

rrekin, bizileku-irtenbide egonkorren bi mota aurreikusten dira: (1) erakundeek eskainitako etxebizitzak edo gizartearen eskaintzak eta (2) harrera-familien etxebizitzak.

C.1. Erakundeen etxebizitzak edo etxebizitza erabilgarriak eta eskaintza sozial edo pribatukoak

Lehen bizitoki egonkor hori Eusko Jaurlaritzak, foru aldundiek edo udalek, alde bate-tik, eskain ditzaketan etxebizitzek osatzen dute, eta baita eskaintza partikularretatik edo alokairu-merkatutik etor daitezkeen alokairurako etxebizitzek ere.

Bestela, pertsoneri eta familiei ostatu egokia izateko behar dituzten bitartekoak eskain dakizkieke, Zuzentarauaren 13. artikulua jasotzen duen bezala, adibidez, hartutako familientzako laguntza ekonomiko baten bidez (C.2) edo alokairu-merkatura sartzeko laguntza baten bidez.

Berdintasun, Justizia eta Gizarte politiketako Sailak eskuragarri dauden etxebizitzak guztizko kopuruaren zerrenda eguneratua izango du une oro, baita horien ezaugarriena eta aukerena ere, bi egoera horietako edozeinetan bizitoki-baliabide egonkor gisa erabiltzeko.

Herritarrek errefuxiatuak hartzeko etxebizitzak eskaintza solidarioari dagokionez, Eusko Jaurlaritzako Migrazio eta Asilo Zuzendaritzak jasotzen eta koordinatzen du, errefuxiatuak@euskadi.eus helbide elektronikoaren bidez.

·1. agertokia. Lehen fase honetan, mota horretako etxebizitza edo etxebizitzetarako bizileku egonkorreko irtenbidea Estatuko Harrera eta Integrazio Sistemak (SAI) larrialdiari erantzuteko duen edo zabaltzen duen plaza kopuruaren arabera izango da. Kasu horretan, Estatuko Harrera eta Integrazio Sistemako (SAI) kide diren gizarte-erakunde profesionalizatuei dagokie kudeaketa bideratzea.

·2. agertokia. Bizileku-konponbide egonkorreko premiei erantzuteko behar diren etxebizitzak kopuruak Estatuko Harrera eta Integrazio Sistemak (SAI) aurreikusitako plaza-kopurua gainditzen badu, Kontingentzia Planaren Jarraipen Mahaia behar horri erantzuteko kudeaketa-prozedura antolatuko du.

C.2. Ukrainako edo Euskadiko harrera-familien etxebizitzak

Lehen hilabeteko esperientziari esker, egiaztatu ahal izan da Ukrainatik lekualdatutako pertsona asko Euskadira iristen direla beren familiarekin edo alde aurreko lotura zuten beste pertsona edo familia batzuekin elkartzeko asmoz, beren etxebizitzetan ostatu hartuz. Era berean, egiaztatu ahal izan da euskal familien eskaintza asko daudela familia horiei aldi baterako harrera emateko prest.

Harrera-modalitate bikoitz horrek bizikidetzako esperientzia orok dakartzan arriskuak ditu, baina baita lekualdatutako pertsonen integrazio-prozesuak erraztu eta bizkortu ditzakeen formula bat izatearen abantaila ere. Horregatik, euskal erakundeen asmoa da harrera-modalitate hori zuzeneko laguntzekin babestea.

1. eta 2. agertokietan modu berean sustatuko litzatekeen bizileku-irtenbide horrek, jakina, ez du baztertzen 2001/55/CE Zuzentarauaren arabera errefuxiatuei dagozkien gainerako zerbitzuak ematea.

D. Harrera- eta integrazio-baliabide osagarriak

Puntu honetara arte deskribatutako zerbitzuez gain, Ukrainaren inbasioaren ondorioz lekualdatutako pertsonak hobeto hartzeko eta integratzeko beste baliabide osagarri batzuk prestatzea ere aurreikusten da.

D.1. Itzultzaile boluntarioen sarea

Ukrainatik datozen, edo ez, eta Euskadin bizi diren pertsonen dei egingo zaie borondatezko itzultzaileen sare batean izena eman dezaten. Sare hori eskualdeka egituratuko da, laguntza behar duten udaletako gizarte-zerbitzuekin eta sortzen diren zerbitzuekin lankidetzan aritzeko. Biltzen Integraziorako eta Kultura arteko Bizikidetzarako Zerbitzua arduratuko da sare hori antolatzeaz eta haren eraginkortasuna errazteaz. Halaaber, Biltzenen ardura izango da informazio-liburuxkak egitea eta argitaratzea itzulita, desplazatuei laguntzeko eta orientazioa emateko.

D.2. Ukrainatik joandako pertsonen harrera egiteko gida

Biltzen zerbitzuak Ukrainatik joandako pertsonen harrera egiteko gida bat prestatu du, hainbat hizkuntzatan eskuragarri. Gida horrek informazio zehatza eskaintzen du larrialdiko harrerari, egoitza-baimenei, ostatuari, mantenuari, erroldatzeari, osasun-zerbitzuari, enplegu-zerbitzuari, LGBTI pertsonentzako arretari eta maskotekin helduz gero kudeaketari buruz.

D.3. Emakumeen eta adingabeen salerosketaren prebentzioa

Kontingentzia Plan honen esparruan, Eusko Jaurlaritzak emakumeen eta adingabeen salerosketa prebenitzeko eta borrokatzeko dituen zerbitzuak eta baliabideak indartuko dira. Horrez gain, indarkeriaren biktima diren emakumeen informazioa eta arreta emateko zerbitzu espezializatuko telefonoa (900 840 111) ukraineraz ere erantzuten da.

D.4. Bizitzari eusteko laguntza ekonomikoa

Biziraupena bermatzeko oinarrizko laguntza ekonomikoa behar dutenei bermatzeko Estatuak erabiliko duen mekanismoa zehaztuta ez dagoen bitartean, Eusko Jaurlaritzak akordio bat egingo du arlo horretan esperientzia duten gizarte-erakundeekin, laguntza horiek behar dituzten pertsonen eta familien helarazteko. Programa hau aplikatzeko irizpideen proposamen bat dago, eta Caritasekin ari da hura diseinatzen.

Laguntza hori emateko, pandemian abian jarritako Azken Sarea Indartzen programa hartuko da erreferentziazko esperientzia gisa, eta oinarrizko gizarte-zerbitzuekin koordinatuko da, familiei informazioa emanez eta bideratuz, haien baimenarekin.

D.5. Elkartasunaren artikulazioa eta antolamendua

Iritsi berriek, erakundeek eman diezazkieketen zerbitzuez gain, gizarte-babesa ere beharko dute, eta estaldura hori, gutxienez, hiru norabidetan bideratu beharko da: (1) lekualdatutako pertsonen laguntza, konpainia eta giza beroa ematea, (2) hizkuntza ikasten laguntzea, eta (3) beren bizitza-ingurune berrira ohitzen laguntzea, bai zerbitzuen, saltokien edo garraioen erabileran, bai aisialdirako, autonomiarako edo gizarte-eta lan-egokitzapenerako aukeren ezagutzan.

Gizarte-laguntza hori antolatzeko, boluntariora antolatua eta familietan egindako harrera susta daitezke (eskaintzak eta beharrak doitzea, harrera, prestakuntza eta jarraipena), bai eta udalerrri bakoitzean boluntarioen tokiko taldeak sortuz ere, udalerrri horretan bizi diren familientzat erreferentzia-puntu gisa eskaintzen direnak. Boluntario-talde horiek, ahal den neurrian, itzultzaile boluntarioen sarearekin konektatuko dira.

Berdintasun, Justizia eta Gizarte politiketako Sailak hartuko du bere gain ekimen horren antolaketa operatiboa, eta, erreferentzia gisa, errefuxiatuak hartzeko eta gizarteratzeko Babes komunitarioaren esperientzia hartuko du. Pandemiaren lehen olatuan garatutako lankidetzaren publikoaren eta sozialaren esperientzia positiboa. Dagoeneko badago Loturak proposamena, harrerarako euskal herritarren sare bat artikulatzeko plana, Ukrainako pertsonak eta familiak barnean hartuko dituen.

D.6. Laguntzeko gaitasuna duten beste erakunde edo entitate batzuekin koordinatzea

Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak eta Lehendakaritzak osatutako Batzorde Iraunkorrek, koordinazio teknikoa eta operatiboa bere gain hartuta, laguntza emateko gaitasun handia duten beste erakunde edo entitate batzuekin harremanetan jarraituko du. Ildo horretan, honako hauek nabarmendu behar dira, gutxienez:

- Txernobilgo haurrak hartu izan dituzten euskal familien lau elkarteekin koordinatzea, bai eta Ukraina-Euskadi Elkarte Soziokulturala eta Garapen Lankidetzarakoekin eta Euskadiren eta Ukrainaren arteko komunikazioa eta lankidetzaz errazten duen beste edozeinekin ere.
- ACNUR, UNICEF, Save the Children erakundeekiko eta Ukrainako mugaldeen toki bertan lanean ari diren Euskadiko GGKEen Koordinakundeko gizarte-erakundeekiko harremana;
- Euskadiko Eliza Ortodoxoaren eta Katolikoaren ordezkartzekiko harremana;
- Elikagaien bankuak dinamizatzen dituzten erakundeekiko eta Euskadin presentzia duten merkataritza- eta banaketa-zentro handiekiko harremana;
- Eta egokitzen eta beharrezkotzat jotzen den beste edozein harreman.